

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

27 Ιουνίου 2008

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Οι θέσεις του ΣΕΦ στα ερωτήματα του Σ.Ε.Ε.Σ

Το Συμβούλιο Εθνικής Ενεργειακής Στρατηγικής (Σ.Ε.Ε.Σ) παρουσίασε την άνοιξη του 2008 ένα κείμενο για τα “Μέτρα και Μέσα για μια Βιώσιμη και Ανταγωνιστική Ενεργειακή Πολιτική”. Το κείμενο αυτό έρχεται ως συνέχεια της 1^{ης} Έκθεσης για το Μακροχρόνιο Ενεργειακό Σχεδιασμό, η οποία όμως αποσύρθηκε ως μη ανταποκρινόμενη στις απαιτήσεις των καιρών και κυρίως στις διαρκώς αυξανόμενες τιμές των καυσίμων.

Παράλληλα, το Σ.Ε.Ε.Σ απηύθυνε 11 ερωτήματα στους κοινωνικούς φορείς, στα οποία ο Σύνδεσμος Εταιριών Φωτοβολταϊκών (ΣΕΦ) τοποθετείται παρακάτω.

Γενικές παρατηρήσεις

Παρόλο που είναι εμφανής η προσπάθεια να ληφθούν υπόψη οι απόψεις πολλών φορέων που άσκησαν κριτική στην 1^η Έκθεση για το Μακροχρόνιο Ενεργειακό Σχεδιασμό, εν τούτοις το νέο κείμενο φοβούμαστε ότι δεν ανταποκρίνεται πλήρως ούτε σε αυτές τις κριτικές ούτε στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται πλέον στον ενεργειακό χάρτη.

Στα θετικά της νέας έκθεσης να σημειώσουμε την ανάδειξη της ανάγκης για εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση της ενέργειας σε θέμα προτεραιότητας, αν και τα περιθώρια σ’ αυτό τον τομέα είναι πιστεύουμε μεγαλύτερα απ’ αυτά που περιγράφει η έκθεση.

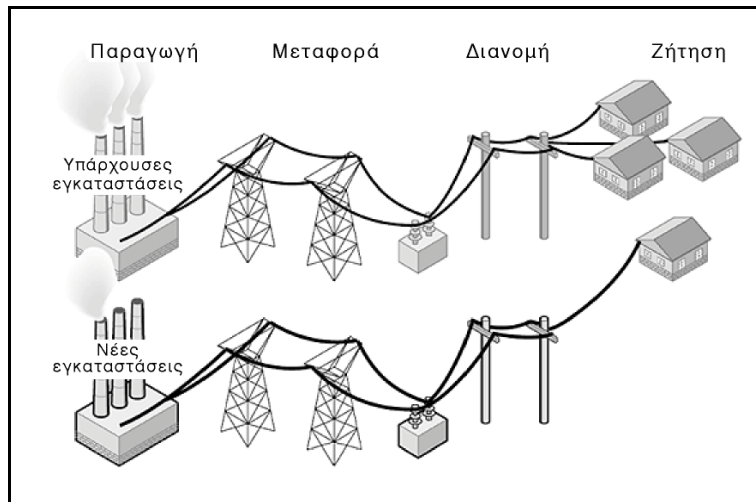
Στα θετικά συγκαταλέγουμε επίσης και την απόρριψη της πυρηνικής ενέργειας (αν και με μισή καρδιά όπως φαίνεται από το κείμενο, που εμμέσως πλην σαφώς ζητά κατανόηση από την “σκεπτόμενη μειοψηφία” που την υποστηρίζει).

Στα αρνητικά να επισημάνουμε την ακατανόητη εμμονή στην εισαγωγή του λιθάνθρακα στο ενεργειακό ισοζύγιο, που υποστηρίζεται ως αναγκαία και αναπόφευκτη λύση, λες και πρόκειται για φυσικό φαινόμενο που δεν μπορεί να αποφύγει κανείς. Η εμμονή αυτή είναι ακατανόητη όταν ένα από τα βασικά κριτήρια που θέτει η έκθεση είναι και η “αποδεκτικότητα” της κάθε τεχνολογίας και όταν είναι γνωστή η καθολική απόρριψη του λιθάνθρακα από τις τοπικές κοινωνίες (που δεν χαρακτηρίζονται “σκεπτόμενες” σε αντίθεση με αυτούς που φλερτάρουν με την πυρηνική απειλή).

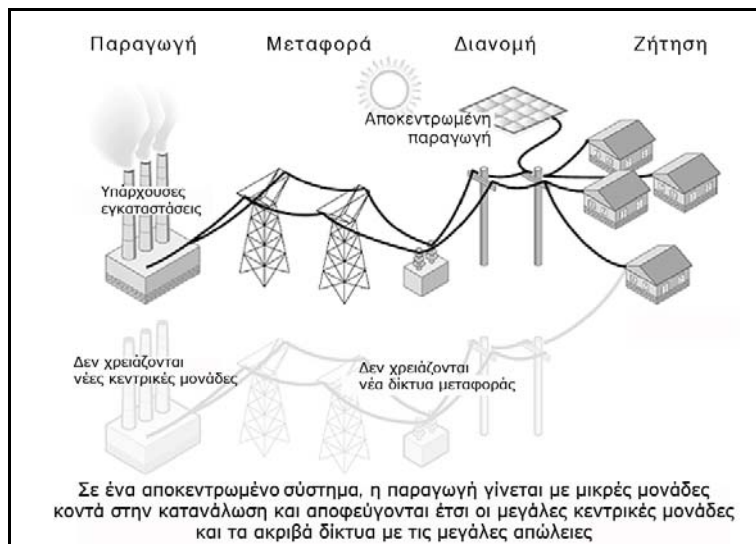
Ακατανόητη θεωρούμε ακόμη την εμμονή σε σενάρια για χαμηλές τιμές καυσίμων που δεν ανταποκρίνονται στη σκληρή οικονομική πραγματικότητα που βιώνουμε σήμερα. Το ίδιο ισχύει και για τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα των συμβατικών καυσίμων τα οποία σε καμία περίπτωση δεν είναι τόσο ενθαρρυντικά όπως ισχυρίζεται η έκθεση.

Παρόλο που η νέα έκθεση κλείνει, για πρώτη φορά, το μάτι στην εξοικονόμηση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, φοβούμαστε ότι η οπτική της γίνεται μέσα από το πρίσμα ενός συμβατικού ενεργειακού υποδείγματος που αγνοεί τις εντυπωσιακές εξελίξεις που διαδραματίζονται πλέον στον ενεργειακό τομέα. Μία από τις εξελίξεις αυτές είναι ο μετασχηματισμός των δικτύων και του ρόλου των ενεργειακών εταιριών. Το μεγάλο στοίχημα της επόμενης δεκαετίας, πέραν της εξασφάλισης της επάρκειας σε κιλοβατώρες, είναι να αποκτήσουμε έξυπνα και ευέλικτα δίκτυα που υποδέχονται και εξυπηρετούν αποκεντρωμένες ενεργειακές πηγές. Στο νέο ενεργειακό υπόδειγμα που αρχίζει να διαμορφώνεται, τα συμβατικά καύσιμα θα κληθούν να παίξουν ένα επικουρικό ρόλο σε αντίθεση με τον απόλυτα κυρίαρχο ρόλο που παίζουν σήμερα. Ένας μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός οφείλει να εντάξει αυτές τις αλλαγές στον προβληματισμό του.

Το παραδοσιακό συγκεντρωτικό σύστημα παραγωγής-διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας

Ένα αποκεντρωμένο σύστημα παραγωγής-διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας

Στο νέο αυτό ενεργειακό υπόδειγμα, σημαντικός είναι ο ρόλος νέων τεχνολογιών, ρόλος που δεν σταθμίζεται ανάλογα από την έκθεση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι ηλιοθερμικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής. Οι σταθμοί αυτοί συνδυάζονται πλέον με συστήματα αποθήκευσης της παραγόμενης ηλιακής ενέργειας, λειτουργώντας ουσιαστικά ως μονάδες βάσης και παρέχοντας καθαρή ενέργεια σε σχεδόν 24ωρη βάση. Είναι τεχνολογικά ώριμοι και ήδη έχουν κατατεθεί οι πρώτες επενδυτικές προτάσεις στην Κρήτη και αναμένονται και άλλες. Τέτοιοι σταθμοί μπορούν να υποκαταστήσουν ρυπογόνους πετρελαϊκούς σταθμούς ή και να καταστήσουν, για παράδειγμα, άσκοπη την εισαγωγή φυσικού αερίου στην Κρήτη.

Σε ότι αφορά στα φωτοβολταϊκά, μελέτες σε περιοχές με αντίστοιχες κλιματικές συνθήκες με την Ελλάδα (π.χ. Καλιφόρνια) έδειξαν ότι κάθε MW φωτοβολταϊκών υποκαθιστά 0,8 MW συμβατικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής τις καλοκαιρινές ώρες αιχμής. Το μέσο capacity

credit των φωτοβολταϊκών σε ετήσια βάση είναι 64% και ανέρχεται σε 80% τις καλοκαιρινές ώρες αιχμής. Πρόσφατες μελέτες επίσης αποδεικνύουν ότι η ταυτόχρονη διείσδυση πολλών τεχνολογιών ΑΠΕ στο σύστημα επιφέρει καλύτερα αποτελέσματα σε ότι αφορά την ευστάθεια του συστήματος, το βαθμό διείσδυσης και την εγγυημένη ισχύ (capacity credit) που προσφέρουν οι ΑΠΕ. Γι' αυτό και απαιτούνται έξυπνα δίκτυα για να διαχειρίζονται κατά το βέλτιστο τρόπο τις δυνατότητες που δίνουν οι νέες τεχνολογίες.

Αλλά και στον κτιριακό τομέα, η έκθεση υποβαθμίζει αρκετές τεχνολογίες ΑΠΕ (π.χ. σύγχρονους καυστήρες βιομάζας) ενώ τα μέτρα πολιτικής που υιοθετεί είναι αρκετά συντηρητικά και δεν ανταποκρίνονται ούτε καν σε αυτά που ήδη ισχύουν σε άλλες χώρες (βλέπε περίπτωση υποχρεωτικής χρήσης ηλιακών συστημάτων σε κτίρια).

Με άλλα λόγια, το πραγματικό ερώτημα δεν είναι τεχνολογικής φύσης. Η τεχνολογία μας δίνει σήμερα τη δυνατότητα να ακολουθήσουμε ένα άλλο δρόμο. Το πραγματικό ερώτημα είναι πολιτικής φύσης. Αν θέλουμε δηλαδή να πάμε σε άλλη κατεύθυνση και, αν ναι, πόσο γρήγορα και με τι τρόπο.

Ας δούμε όμως αναλυτικότερα τις ερωτήσεις του Σ.Ε.Ε.Σ.

Ερώτημα 1^ο

Η εξοικονόμηση ενέργειας αναδεικνύεται σε καθοριστικό παράγοντα της ενεργειακής πολιτικής, τόσο λόγω συγκεκριμένων δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και κυρίως, λόγω της διαπίστωσης ότι χωρίς σοβαρή εξοικονόμηση είναι αμφίβολο αν μπορούν να επιτευχθούν οι περισσότεροι αν όχι και όλοι οι στόχοι του στρατηγικού σχεδιασμού συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Συμφωνείτε ή θεωρείτε υπερβολικό τον υπερθεματισμό που επιχειρεί η Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. στο θέμα της εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης της ενέργειας; Πώς κρίνετε τα μέτρα που απαριθμούνται για την επίτευξη του στόχου εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης της ενέργειας; Είναι ρεαλιστικά και επιτεύξιμα και υπό ποιες πρόσθετες προϋποθέσεις;

Ο ΣΕΦ θεωρεί ότι η εξοικονόμηση και η ορθολογική χρήση της ενέργειας θα πρέπει να αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο και πρώτη προτεραιότητα κάθε ενεργειακής πολιτικής. Καμία τεχνολογία, συμβατική ή ανανεώσιμη, δεν μπορεί να καλύψει μία διαρκώς αυξανόμενη, ακόρεστη και ανεξέλεγκτη ζήτηση.

Το κείμενο του Σ.Ε.Ε.Σ. βασίζεται ουσιαστικά σε σχετική μελέτη του ΚΑΠΕ (Δεκέμβριος 2007) για ένα Σχέδιο Δράσης για την Εξοικονόμηση Ενέργειας. Παρόλο που το κείμενο αυτό έχει πολλές θετικές προτάσεις, πιστεύουμε ότι σε ορισμένους τομείς τα περιθώρια είναι σημαντικά μεγαλύτερα. Στον τομέα του φωτισμού, για παράδειγμα, ήδη αρκετές χώρες προχωρούν σε απαγόρευση των λαμπτήρων πυρακτώσεως. Είναι λοιπόν εφικτό από κάθε άποψη (τεχνική, οικονομική, κοινωνική) να υποκατασταθούν οι λαμπτήρες πυρακτώσεως σε σύντομο χρονικό διάστημα και να επιτευχθεί τουλάχιστον τετραπλάσια εξοικονόμηση απ' αυτήν που περιγράφει η έκθεση.

Πέραν των προφανών ωφελειών, οι πολιτικές εξοικονόμησης έχουν ένα επιπλέον μεγάλο πλεονέκτημα. Μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα, σε αντίθεση π.χ. με σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής που θέλουν πολύ χρόνο για να κατασκευαστούν και να λειτουργήσουν.

Ερώτημα 2^ο

Πάλι σχετικά με την εξοικονόμηση: Η Έκθεση κάνει κάποιους, άτολμους ίσως, υπαινιγμούς για τη σημασία των ενεργειακών τιμολογίων (π.χ. “η ενέργεια δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα πολύτιμη αλλά και φθηνή”).

Θεωρείτε σκόπιμη μια σαφέστερη αναφορά-προειδοποίηση ότι η σημαντική αύξηση των τιμών θα αποτελέσει έσχατο αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη ορθολογικής χρήσης της ενέργειας αν όλα τα μέτρα και κίνητρα αποτύχουν να φέρουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα;

Θα ήταν κοινωνικά ανεύθυνο και επικίνδυνο να κλείνουμε τα μάτια στην πραγματικότητα. Επί σειρά ετών, οι Έλληνες καταναλωτές απολαμβάνουν συγκριτικά φθηνές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας, επειδή το κόστος της ενέργειας αυτής δεν περιλαμβάνει τα πραγματικά εξωτερικά κοινωνικά και περιβαλλοντικά κόστη. Η λιγνιτική κιλοβατώρα είναι φθηνή γιατί το πραγματικό κόστος μετακυλίεται στα πνευμόνια των κατοίκων της Πτολεμαΐδας και της Μεγαλόπολης. Η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συνεχιστεί πλέον.

Τόσο η αλματώδης αύξηση των τιμών των καυσίμων, όσο και η ενσωμάτωση του τέλους ρύπανσης στην τιμή της ενέργειας, θα οδηγήσουν αναπόφευκτα σε σημαντικές αυξήσεις των τιμολογίων τα επόμενα χρόνια. Η πραγματική πρόκληση δεν είναι να κρατήσουμε τις ενεργειακές τιμές χαμηλά (πράγμα πλέον ανέφικτο) αλλά να προστατεύσουμε τους οικονομικά ασθενέστερους από την αύξηση των τιμών των ενεργειακών προϊόντων. Η ενεργειακή φτώχεια αγγίζει ένα ποσοστό 20% του πληθυσμού και οι άνθρωποι αυτοί θα πρέπει να είναι οι πρώτοι που θα τους δοθούν κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας για να τα

βγάλουν πέρα μακροχρόνια. Σε άλλες χώρες, η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας είναι πλέον τμήμα του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού.

Ερώτημα 3^ο

Το Σ.Ε.Ε.Σ υποστηρίζει ότι ο Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός, στο πλαίσιο της ελεύθερης αγοράς, δεν μπορεί να έχει την ανελαστικότητα που άλλοτε χαρακτήριζε τα μονοπωλιακά αναπτυξιακά προγράμματα των δημοσίων οργανισμών που προσπαθούσαν να προδιαγράψουν τις μελλοντικές εξελίξεις καθοριστικά. Σήμερα τις αποφάσεις καλούνται να πάρουν δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις αναλαμβάνοντας τους σχετικούς επενδυτικούς και τεχνολογικούς κινδύνους.

Συμφωνείτε με την παραπάνω γενική τοποθέτηση για το χαρακτήρα που πρέπει να έχει ο Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός;

Ναι, αρκεί κάποιες βασικές αρχές να τις μοιράζονται όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς. Αν, για παράδειγμα, το Σ.Ε.Ε.Σ. στέλνει το μήνυμα σε υποψήφιους επενδυτές ότι μπορούν να προχωρήσουν σε κατασκευή λιθανθρακικών σταθμών, ποιος σταματά τις εταιρίες που ενδεχομένως να θέλουν να στήσουν 5.000 MW ανθρακικών σταθμών; Αν το ΥΠΙΑΝ δεν επιθυμεί λιθανθρακικούς σταθμούς και η ΡΑΕ εισηγείται τη χορήγηση αδειών παραγωγής για τέτοιους σταθμούς επειδή το ζήτησαν κάποιοι επενδυτές, τότε έχουμε πρόβλημα. Αν η χώρα οφείλει να πετύχει ποσοστό διείσδυσης ΑΠΕ τουλάχιστον 18% ως το 2020 και ο χωροταξικός σχεδιασμός ή οι περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ δεν επιτρέπουν τέτοια διείσδυση, τότε έχουμε μεγάλο πρόβλημα. Χρειάζεται συνεπώς ένα γενικό και όχι ασφυκτικό πλαίσιο με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση, εντός του οποίου να κινηθούν οι επενδυτές. Να σημειώσουμε ότι μέχρι τώρα, αυτοί που πρωτίστως περιφρονούν την εθνική και κοινοτική νομοθεσία και τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας δεν είναι οι επενδυτές, αλλά η γραφειοκρατία που ακολουθεί τους δικούς της κανόνες.

Ερώτημα 4^ο

Η Έκθεση αναφέρεται στο μείγμα των πρωτογενών πηγών ηλεκτροπαραγωγής κατά πολύ γενικό τρόπο ακολουθώντας τη φιλοσοφία που περιγράφεται στο προηγούμενο ερώτημα. Αναφέρεται σε προβλεπόμενες ανάγκες σε ενέργεια και όχι σε ισχύ, δεν περιγράφει αριθμό μονάδων στο σύνολο ή κατά κατηγορία πηγής, χωρίζει τις πηγές σε αποδεκτές (π.χ. λιθάνθρακας) και μη (π.χ. πυρηνικά), αλλά δεν επιχειρεί παρά μια πολύ ευρεία αναφορά σε ποσοστά συμμετοχής της κάθε πηγής στο σύνολο της ηλεκτροπαραγωγής (φράση όπως ισόρροπη συμμετοχή στερεών, αερίων και ΑΠΕ το 2020).

Πιστεύετε ότι μια τέτοια γενική τοποθέτηση είναι αρκετή προκειμένου οι επενδυτές να λάβουν τα σωστά μηνύματα και να πάρουν τις αποφάσεις τους; Τι περισσότερο θα περιμένατε να περιλαμβάνει η περιγραφή του μείγματος;

Από τα ενδεικτικά νούμερα που δίνει η έκθεση για τη συμμετοχή των ΑΠΕ, προκύπτουν, για παράδειγμα, πολύ μικρά νούμερα για την αναμενόμενη ισχύ των αιολικών στο χρονικό ορίζοντα ως το 2020. Τα νούμερα αυτά δεν ανταποκρίνονται ούτε στο δυναμικό των ΑΠΕ ούτε στην ισχύ ΑΠΕ που πραγματικά απαιτείται προκειμένου να επιτευχθεί ο κοινοτικός στόχος 20-20-20. Λάθος νούμερα στέλνουν εν τέλει λάθος μηνύματα στην αγορά.

Ερώτημα 5^ο

Η Έκθεση δίνει μεγάλη έμφαση και κάνει αισιόδοξες (μέχρι και τολμηρές) προβλέψεις για τη συμμετοχή των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή, εισάγοντας ως μόνο συντηρητικό στοιχείο την εκτίμηση ότι μεγάλη επιτάχυνση θα πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια του προγράμματος.

Πόσο ρεαλιστική είναι η όλη αυτή εκτίμηση; Τι περισσότερο μπορεί να προταθεί για υπέρβαση των γνωστών δυσκολιών που καθυστερούν αυτά τα προγράμματα, γραφειοκρατικών και όχι μόνο (βλέπετε παρακάτω Ερώτημα 8^ο σχετικά με την αποδεκτικότητα επενδύσεων);

Θα διαφωνήσουμε ότι οι προτάσεις για τις ΑΠΕ είναι αισιόδοξες και τολμηρές. Στην καλύτερη περίπτωση, το ποσοστό των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή που υιοθετεί η έκθεση για την περίοδο ως το 2020 είναι 26,74%. Θυμίζουμε ότι η ισχύουσα εθνική νομοθεσία (Ν.3468/06, άρθρο 27, παρ.9) προβλέπει τουλάχιστον 29%. Για να είμαστε ρεαλιστές, για να πετύχουμε στόχο 18% συμμετοχής των ΑΠΕ επί της πρωτογενούς ενέργειας, το μερίδιο στην ηλεκτροπαραγωγή πρέπει να είναι της τάξης του 35%. Και τέτοια ποσοστά δεν επιτυγχάνονται με μικρή συμμετοχή των αιολικών στο μείγμα, όπως προβλέπει η έκθεση.

Η “εκθετική” λογική που υιοθετεί η έκθεση, παραπέμποντας την ουσιαστική ανάπτυξη των ΑΠΕ για μετά το 2015, θυμίζει λίγο τη γνωστή κινηματογραφική ατάκα “στρίβειν δια του αρραβώνος”. Η γραφειοκρατία (που είναι το μόνο ουσιαστικό εμπόδιο για την γρήγορη και απρόσκοπτη ανάπτυξη των ΑΠΕ) δεν είναι άτρωτη, αθάνατη και μη αντιμετωπίσιμη. Η πάταξη της όμως θέλει πολιτική βούληση. Η τεχνολογία είναι διαθέσιμη, οι επενδυτές έτοιμοι και η κοινωνία θετική στη συντριπτική της πλειοψηφία. Προφανώς τα εγκατεστημένα μεγαβάτ θα αυξάνονται εκθετικά καθώς η ωριμότητα των έργων, η μείωση του κόστους και οι οικονομίες κλίμακας θα κάνουν ευκολότερη την υλοποίησή τους. Η προσπάθεια όμως που

απαιτείται για την πάταξη της γραφειοκρατίας είναι αντιστρόφως ανάλογη των εγκατεστημένων μεγαβάτ και πρέπει να καταβληθεί άμεσα.

Ερώτημα 6 °

Η χρησιμοποίηση σε περιορισμένο βαθμό μονάδων λιθάνθρακα αποδεικνύεται απαραίτητη τουλάχιστον για την περίοδο γύρω στο 2015. Ασφαλώς υπάρχουν σενάρια που επιτρέπουν κάλυψη των αναγκών σε ηλεκτροπαραγωγή χωρίς τη χρησιμοποίηση του λιθάνθρακα αλλά η λελογισμένη άποψη του Σ.Ε.Ε.Σ είναι ότι τα σενάρια αυτά βασίζονται σε παρακινδυνευμένες παραδοχές και μπορεί, αν υιοθετηθούν, να οδηγήσουν τη Χώρα σε νέα και παρατεταμένη περίοδο στενότητας σε παροχή ηλεκτρισμού.

Δεδομένου ότι η επιχειρηματολογία που στηρίζει το “όχι στο λιθάνθρακα” είναι απόλυτα γνωστή στο Σ.Ε.Ε.Σ., δεν σας ζητείται η εκ νέου ανάπτυξής της. Το ερώτημα είναι αν πιστεύετε ότι είναι δυνατή και υπό ποιες προϋποθέσεις, η εξασφάλιση αποδοχής της εγκατάστασης λιθάνθρακα από τις τοπικές κοινωνίες. Πιστεύετε ότι θα ήταν χρήσιμη η καθιέρωση κάποιου ειδικού κοινωνικού τέλους όπως αυτού που ισχύει για τις λιγνιτικές περιοχές;

Σε αντίθεση με την αντίδραση που αναπτύσσεται στην περίπτωση έργων ΑΠΕ και η οποία είναι συνήθως τοπικής και περιορισμένης κλίμακας, η αντίδραση στις μονάδες λιθάνθρακα είναι σχεδόν καθολική. Αν κάνει κανείς το λάθος να στηρίξει την ευστάθεια του συστήματος σε τέτοιες μονάδες υποθέτοντας ότι θα καταφέρουν να υλοποιηθούν και μάλιστα σύντομα, κινδυνεύει να βρεθεί στην πράξη με σοβαρή έλλειψη ισχύος.

Δεν θα πρέπει να υποτιμήσει επίσης κανείς ούτε τις αυξήσεις στις τιμές του εισαγόμενου λιθάνθρακα ούτε την επιβάρυνση από την αγορά δικαιωμάτων εκπομπών. Ο συνυπολογισμός των παραπάνω έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί το κόστος της παραγόμενης κιλοβατώρας κατά 50-80% σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις των υποψήφιων επενδυτών. Όσον αφορά στην πρόταση να εγκατασταθούν λιθανθρακικές μονάδες σε περιοχές που σήμερα ασκείται λιγνιτική δραστηριότητα, αυτό συνεπάγεται τη μεταφορά εκατομμυρίων τόνων λιθάνθρακα ετησίως με τρένα, ανεβάζοντας επιπλέον το κόστος. Κάτι τέτοιο δεν το επιθυμεί ούτε η ΔΕΗ, ούτε βέβαια οι κάτοικοι των περιοχών αυτών που θέλουν μια άλλη προοπτική για τον τόπο τους στη μεταλιγνιτική εποχή.

Ερώτημα 7^ο

Το Σ.Ε.Ε.Σ. καταλήγει σε έναν κατηγορηματικό αποκλεισμό της πυρηνικής ενέργειας με την διαπίστωση ότι οι ανάγκες της Χώρας σε ηλεκτροπαραγωγή μπορούν να καλυφθούν χωρίς προσφυγή στην αμφιλεγόμενη από την Κοινή Γνώμη αυτή πηγή. Η επιχειρηματολογία που στηρίζει το “ναι στην πυρηνική” είναι απόλυτα γνωστή στο Σ.Ε.Ε.Σ., συνεπώς και εδώ δεν ζητείται από εσάς η ανάπτυξή της.

Δέχεστε, παρά ταύτα, την άποψη του Σ.Ε.Ε.Σ. ότι στη Χώρα μας πρέπει να δημιουργήσουμε το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και τεχνογνωσία που να είναι σε θέση αφ’ ενός να παρακολουθεί υπεύθυνα και τεκμηριωμένα τα όσα συμβαίνουν σχετικά με την εγκατάσταση πυρηνικών εργοστασίων σε γειτονικές χώρες και αφ’ ετέρου να ενημερώνει τις κυβερνήσεις και τους πολίτες για μελλοντικές προοπτικές αυτής της ενεργειακής πηγής;

Όποιος ματαιοπονεί πιστεύοντας ότι θα καταφέρει να εγκαταστήσει πυρηνικό εργοστάσιο στην Ελλάδα, ας αναλάβει το κόστος της παρακολούθησής αυτής. Σε δημοκρατία ζούμε, δεν μπορούμε να απαγορέψουμε σε κανένα να σκέφτεται και να ονειροπολεί. Το σίγουρο πάντως είναι ότι ακόμη κι αν όλη η χώρα συμφωνούσε να ξεκινήσει άμεσα η κατασκευή πυρηνικού εργοστασίου στην Ελλάδα, αυτό δεν θα παρήγαγε ούτε μία κιλοβατώρα πριν το 2020 που είναι και ο χρονικός ορίζοντας της έκθεσης του Σ.Ε.Ε.Σ. Κι αυτό γιατί ο χρόνος που απαιτείται για την υλοποίηση ενός πυρηνικού εργοστασίου αγγίζει την δεκαπενταετία, σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία.

Ερώτημα 8^ο

Στην Έκθεση γίνεται μια έντονη, αναφορά στο πρόβλημα της χαμηλής αποδοχής από τις τοπικές ή την ευρύτερη κοινωνία, κάθε ενεργειακού έργου που αφορά οποιαδήποτε πηγή από την πιο “σκληρή” μέχρι την πιο “ήπια”, καθώς και βασικά έργα μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

Πού κατά τη γνώμη σας οφείλεται αυτή η αντίδραση, με ποιο τρόπο μπορεί να αντιμετωπισθεί και πώς μπορείτε και εσείς να συμβάλλετε στην επίλυση τουλάχιστον ορισμένων πτυχών του σοβαρού αυτού ζητήματος;

Η αντίδραση αυτή είναι υπαρκτή και καθοριστική σε κάποιες περιπτώσεις, δεν θα πρέπει όμως να την υπερτιμούμε, ειδικά στην περίπτωση των ΑΠΕ. Η συντριπτική πλειοψηφία της κοινωνίας επιθυμεί την ανάπτυξη των ΑΠΕ. Ακόμη και στην περίπτωση των αιολικών που αντιμετωπίζουν τοπικές αντιδράσεις, τα έργα δεν προχωρούν, όχι τόσο εξ αιτίας αυτών των αντιδράσεων, αλλά λόγω της απίστευτης και βασανιστικής γραφειοκρατίας. Το πραγματικό πρόβλημα βρίσκεται πίσω από γκρίζα γραφεία. Εκεί θα πρέπει να εστιάσουμε.

Ερώτημα 9^ο

Η Έκθεση υποστηρίζει ότι στη χώρα γίνονται πολύ σημαντικά βήματα που διευκολύνουν την προσβασιμότητα σε ενεργειακές πηγές (αγωγός Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη, αγωγοί φυσικού αερίου Τουρκία-Ελλάδα-Ιταλία και South Stream).

Συμφωνείτε με αυτήν την τοποθέτηση; Τι πιστεύετε ότι μπορεί να γίνει ακόμη ώστε αυτή η “προσβασιμότητα” να γίνει και αξιόπιστη “διαθεσιμότητα”;

Πιστεύουμε ότι η υπόθεση των αγωγών είναι υπερτιμημένη. Αρκεί μία κρίση τύπου Ρωσίας-Ουκρανίας για να καταλάβουμε πόσο ευάλωτοι είμαστε χωρίς εγχώριες και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Ερώτημα 10^ο

Η εφαρμογή της δέσμης μέτρων για το κλίμα και τη βιώσιμη ενέργεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγεται σημαντική επιβάρυνση στο συνολικό κόστος εφοδιασμού της οικονομίας με ενέργεια, δεδομένου ότι το κόστος των διαφόρων πηγών ενέργειας, χωρίς συνυπολογισμό κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων, παραμένει αντιστρόφως ανάλογο προς την ποσότητα των ρύπων που εκπέμπουν. Αντίθετα διάφορες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και μάλιστα από τις πολυπληθέστερες, αρνούνται να αποδεχθούν ανάλογες επιβαρύνσεις εξασφαλίζοντας έτσι ένα σημαντικό για αυτές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας αλλά και την ευαισθησία για το περιβάλλον που υπαγορεύεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, και από το γεγονός ότι είμαστε χώρα τουριστικού προορισμού, θεωρείτε ότι η υιοθέτηση και εφαρμογή της Ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής είναι για την Ελλάδα α) υπερβολικά αυστηρή, β) ισορροπημένη, ή γ) ανεπαρκής;

Η λήψη μέτρων επιβάλλεται από την ίδια την πραγματικότητα των κλιματικών αλλαγών. Η αδράνεια δεν είναι και δεν μπορεί να είναι επιλογή απέναντι στη μεγαλύτερη πρόκληση που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα. Αν κάποιος δεν καταλαβαίνει το μέγεθος του κινδύνου, τότε αυτοί που τον αντιλαμβάνονται οφείλουν να προσπαθήσουν διπλά. Αντί η Ελλάδα να νιώθει ότι πιέζεται για να πράξει το αυτονόητο, θα μπορούσε να τεθεί στην αιχμή προωθώντας καθαρές τεχνολογίες. Η αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών δεν είναι απλώς ένα πρόβλημα που πρέπει να λύσουμε. Είναι ταυτόχρονα και μια ευκαιρία να αφήσουμε πίσω μας τις παρωχημένες ενεργειακές τεχνολογίες του παρελθόντος.

Υπό το πρίσμα αυτό και δεδομένου του τεράστιου δυναμικού για εξοικονόμηση και ΑΠΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει σταθεί μάλλον επιεικής στη χώρα μας μέχρι τώρα. Απαιτούνται περισσότερα.

Ερώτημα 11^ο

Η Έκθεση προτείνει τη δέσμευση σημαντικού ποσοστού των συνολικών πόρων που διατίθενται κάθε χρόνο από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, προκειμένου να διατεθούν σε προγράμματα επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας που αφορούν την ενέργεια.

Συμφωνείτε με την παραπάνω πρόταση και με τον κατάλογο θεμάτων που απαριθμούνται στο Κεφάλαιο 4.3.4; Ποια άλλα θέματα θεωρείτε ότι θα έπρεπε να συμπεριληφθούν;

Με κάθε ειλικρίνεια, πιστεύουμε ότι η ενίσχυση της έρευνας για χώρους αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα είναι πεταμένα λεφτά. Δεν έχουμε φυσικά αντίρρηση για έρευνα που βελτιώνει την αποδοτικότητα του ενεργειακού μας συστήματος και διευκολύνει τις καθαρές πηγές ενέργειας.

Αντί επιλόγου

Ο παγκόσμιος ενεργειακός χάρτης αλλάζει με πρωτόγνωρους ρυθμούς. Στις προκλήσεις αυτές δεν μπορεί να πορευτεί κανείς χωρίς μπούσουλα. Γι' αυτό και είναι απαραίτητος ένας μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός. Για να έχει νόημα όμως ένας τέτοιος σχεδιασμός, θα πρέπει να στρέψει την πλάτη στους ενεργειακούς δεινόσαυρους του παρελθόντος. Θα πρέπει να κοιτάει μπροστά. Μπροστά, στο ηλιακό μέλλον.